

[Bundvad.]

ophøjet til lov. Jeg anbefaler på mit partis vegne det foreliggende forslag til meget hurtig og velvillig behandling.

Axel Kristensen: Det er beklageligt, at der atter foreligger en situation, hvor rigsdagen stilles overfor at skulle tage stilling til en arbejdskonflikt. Det er rigsdagen ikke særlig velegnet til. Det måtte kunne ventes, at parterne selv kunne ordne deres forhold under hensyn til de muligheder, som de økonomiske vilkår giver, men dette har altså ikke været tilfældet, og forklaringen er vel den, at den selvregulering, som et frit erhvervssamfund giver, ikke findes i dag. Det er i hvert fald værd overfor fagforeningerne, der er modstandere af statens indblanding i arbejdsforholdene, at pege på, at strejkeretten faktisk har været ophævet, siden erhvervsfriheden blev begrænset gennem valutacentralen. Og dette kan på en vis måde siges at være naturligt. Når man gennem varedirektoratet eller på anden måde, som f. eks. ved en sukkerordning, giver arbejdere og arbejdsgivere monopol på levering af en vis vare, kan samfundet naturligvis ikke, når man har planlagt produktionen og regnet med den ved vareudveksling o. lign., finde sig i, at parterne pludselig siger, at vel vil de beskyttes af samfundet og sikres beskæftigelse og fortjeneste, men de har ikke forpligtelse til at yde noget til gengæld. De kan ikke uden videre give sig til at slås og lade kampen gå alvorligt ud over den befolkning, der til hverdag måske skal betale en overpris for at sikre dem deres arbejdsudbytte. Frie forhold for organisationerne til at ordne deres forhold er i virkeligheden kun mulige i samfund med et frit erhvervsliv og fri konkurrence, for alene under sådanne forhold er der en selvregulering, der tvinger parterne til at respektere de økonomiske vilkår, landet har. Den dag konkurrencen fastsætter prisen for varen, kan man ikke uden videre lægge forhøjede lønninger på priserne og dermed dække sig og dermed forøge prisniveauet urimeligt i landet. Den frie tilstand er i virkeligheden også det eneste, der sikrer arbejderne det rimelige udbytte af deres arbejde.

Jeg kan ikke lade være med at udtale min forbavelse over, at den højtærede statsminister i sin fremsættelsestale ligesom prøver på at gøre forligsinstitutionen til mere, end den er. Den højtærede statsminister siger, at den rette vej ud af den situation, som nu foreligger, er en lovfæstelse af det forslag, som på grundlag af indgående forhandlinger og drøftelser i forligsinstitutionen er fremsat

af forligsmanden udfra en afvejelse af alle de hensyn, som fra den ene og den anden side har været fremført, og som efter den upartiske mæglingsinstitutions skøn har burdet tages i betragtning. Den højtærede statsminister gør jo forligsinstitutionen til en uvildig domstol ved dette. Den beskrivelse af forligsinstitutionen er fuldstændig fejlagtig! Jeg har personlig deltaget i nogle mæglingssituationer, og jeg har virkelig aldrig oplevet, at forligsmanden drømte om at gøre noget som helst upartisk udfra et retsbegreb, udfra en vurdering af, hvad der var rigtigt eller urigtigt overfor samfundet. Nej, han har søgt at fremsætte et forslag, som gav så mange indrømmelser til arbejderne, at der lige netop kunne opnås flertal for det, og som ikke pålignede arbejdsgiverne større udgifter, end at de også har kunnet stemme for det. Det er så karakteristisk, at forligsmandens kriterium for, om hans forslag skal fremsættes eller ej, som regel har været, om han har kunnet få hovedorganisationernes anbefaling af forslaget, og når han ikke har kunnet få det, har han undladt at fremsætte forslag. Det, der karakteriserer det her fremsatte mæglingsforslag, som man nu vil forsøge at gøre til lov, er netop, at den ene af parterne på forhånd blankt har afvist forslaget, særlig på grund af bestemmelserne om arbejdstiden.

Man kan for at bruge et mildt udtryk sige, at forligsmanden her har anvendt en uheldig fremgangsmåde. Når man ser på hele den situation, Danmark befinder sig i, hvor vi har et betydeligt underskud på betalingsbalancen og forbruget altså er for stort i forhold til produktionen, og hvor vi samtidig ingen arbejdsløshed har, må det stå enhver klart, at alle foranstaltninger eller overenskomster, der formindsker produktionen, er uacceptable. Vi skal i Danmark enten nedsætte vor levedof eller forhøje vor produktion, og da alle er beskæftigede, betyder det, at nedsætter man arbejdstiden, nedsætter man yderligere mulighederne for levedofens opretholdelse. Det må derfor forbavne, at den højtærede statsminister vil fremsætte forslag af den heromhandlede karakter, der nedsætter arbejdstiden indenfor et så stort område som landbruget.

Forud for den overenskomstsituation, vi lige har gennemløbet, og efter den devaluering, der kom i Europas pengevesen i efteråret, havde det været rimeligt, om man fra regeringens side klart og tydeligt og utvetydigt havde ladet befolkningen forstå, at der ingen mulighed var for forøgelse af